

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

18 יוני 2014

תמ"ש 15398-12-11 פלוני נ' פלונית

בפני כב' הסגן נשיא מנחם הכהן

תובע

פלוני
ע"י ב"כ עו"ד שירי אורון

נגד

נתבעת

פלונית
ע"י ב"כ עו"ד יאיר סלע

פסק דין

1. בפני תביעה לפיצויים בסך של 100,000 ₪ בגין פרסום לשון הרע, הוצאת דיבה, ופגיעה בפרטיותו של התובע, שנעשתה על ידי הנתבעת- גרושתו.

2. הנתבעת לא מכחישה את הפרסומים המצורפים לתביעה, וטענה מצידה, כי - "מתוך אמת פנימית ראתה...לא רק רשות אלא אף חובה מוסרית לשתף את אנשים נוספים..." בתוכנם. הנתבעת אכן הפיצה את הפרסומים המצורפים לתביעה לבני משפחתו של התובע, מכריו, עמיתיו לעבודה בארץ ובחו"ל, וכן פרסומים אודות בת זוגו (שבחרה שלא להצטרף לתביעה).

3. לאור זאת, השאלות השנויות במחלוקת בין הצדדים, בהן אפנה להכריע להלן, הינן: **האם הפרסומים שהפיצה הנתבעת על התובע אכן מהווים "לשון הרע", ובמידה ונשיב על כך בחיוב, האם עלה בידי הנתבעת להוכיח את אחת משתי ההגנות להן טענה: הגנת אמת הפרסום- סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, והגנת תום הלב- סעיף 15 לחוק.**

האם הפרסום מהווה "לשון הרע":

4. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 מגדיר לנו לשון הרע מהי וקובע לעניינינו, כי:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול -

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

...

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלה ידו או במקצועו; ...".

5. המבחן בדבר קיום לשון הרע לפי סעיף 1 איננו מתמצה בתחושת העלבון הסובייקטיבית של הפרט, עליו נסב הדיבור או הכתב המייחס לו דברים פוגעים, אלא הינו מבחן אובייקטיבי, אשר נועד לבחון כיצד תתייחס החברה, או האדם הסביר, לדברי לשון הרע - "מה השפעתם או זיקתם של דברי לשון הרע להערכה לה זוכה הפרט-התובע בעיני הבריות. איסור לשון הרע בא לעגן בחוק החרות את זכותו של כל אדם, כי הערכתו בעיני אחרים לא תיפגם ולא תיפגע על-ידי הודעות כוזבות בגנותו". (ע"א 723/74 הוצאת עתון הארץ בע"מ נ' חברת החשמל לישראל, פ"ד ל"א (2) 281, 293).

6. במקרה דנן, אין לי ספק כי נוסח המכתבים שנכתבו על ידי הנתבעת והופצו על ידי רבים, המצורפים כנספחים א-ג לכתב התביעה, הינו "לשון הרע", וכי מכתבים אלה נועדו להכפיש ולפגוע בשמו הטוב של התובע בעיני מכריו ועמיתיו לעבודה, ודי לי לעניין זה להפנות לקטע מדבריה של הנתבעת באחד ממכתביה :
- "...אני מקווה שבמכתבי זה הצלחתי לתאר את ה"מכובדות" המזויפת של פרופ'...הנוכל, ולהמחיש מעט את "ד"ר ג'קיל ומר הייד" שנתגלמו באיש זה. מי מכם שחש צורך "לנחם" "ולעודד" את הנואף, את מוליד בן הזנונים, את השקרן הפתלוגי, את הנוכל ואת המוליך שולל, מתבקש להתקשר לבית נאפופיו...."**
7. המכתב המצורף כנספח א' לתביעה, הוא הפרסום העיקרי המקים את עילת התביעה במקרה דנן ולפיכך אתייחס בעיקר אל מסמך זה אשר יכונה להלן גם "הפרסום". בחלקו הראשון מתייחס הפרסום ל"בגידה ביושרה המקצועית" ובו שוטחת הנתבעת את גרסתה בנוגע לעמדת התובע כביכול למוסיקה המזרחית, אשר הוא עסק במחקרה ובפיתוחה כל שנות הקריירה שלו; חלקו השני של הפרסום מתייחס לחייו האינטימיים של התובע, והוכתר תחת השם "בגידה באשתו ובילדיו".
8. אין לי ספק, כי חלקו הראשון של הפרסום, עונה באופן מובהק להגדרת לשון הרע, האמורה בסעיף 1(3) לחוק, בשל העובדה כי הדברים האמורים בו מהווים הטלת דופי במקצועיותו ובאמונתו של התובע בתחום עיסוקו, והם עלולים בהחלט לפגוע במשלח ידו של התובע ובמקצועו.
- התובע הינו פרופסור ב....., שתחום התמחותו מצוי בפיזיקה ובזמר היהודי מזרחי. בפרסום האמור, נכתב על ידי הנתבעת, בין היתר, כי: **"...זה למעלה מעשרים וחמש שנה הוא מוליך שולל את ציבור שומעיו ואת ציבור קוראיו בכל הקשור למוסיקה הלא-מערבית....כפי שרואות עיניכם, חי האיש בקרבכם בשקר, בהולכת שולל ובמוסר כפול!!...."**
9. זה המקום לומר, כי טענת הנתבעת בסיכומיה לפיה ניתן ללמוד מעדויות עדיו של התובע וכן מהעובדה כי התקדם מקצועית גם לאחר הפרסומים הללו כי כלל לא נגרם לו נזק מפרסומים אלה, אין בה כדי לגרוע ממסקנתי כי הפרסומים לעיל עלולים כדי לשון הרע.
- פגיעה, או גרימת נזק בפועל לתובע- הנפגע, איננה חלק מהגדרת "לשון הרע", ודי בכך שהפרסום "עלול" היה לגרום לאחת מהתוצאות המפורטות בסעיפים קטנים 4-1 כדי שתוכח לשון הרע. (ראה ספרו של אורי שנהר **דיני לשון הרע**, בעמ' 121-122; וכן ת"א (חי') 636/71 שרף נ' שרותי ייעוץ כלכלי בע"מ, פ"מ תשל"ז (ב) 271, 287).
10. עוד חשוב להזכיר בהקשר זה, כי ההגדרה שבסעיף 1 לחוק אינה מתנה את קיומה של "לשון הרע" בכך שתוכן הפרסום לא יהיה אמת. משמע, פרסום עשוי להכיל עובדות אמת בלבד ועדיין להיחשב כ"לשון הרע". אמנם במקרה כזה עשויה לעמוד למפרסם הגנת אמת הפרסום, אולם השאלה האם חלה הגנה זו, שונה מהשאלה האם מהווה הפרסום לשון הרע. עוד יש לומר, כי גם היותו של הפרסום הבעת דעה, אינה שוללת ממנו את הגדרתו כ"לשון הרע", למרות שעשויה לחול על פרסום כזה הגנת הבעת דעה שבסעיף 15 לחוק. (ראה לעניין זה דברי אורי שנהר בספרו הנ"ל, בעמ' 122).
11. הנתבעת בסיכומיה טענה עוד, כי אין מדובר במקרה דנן בלשון הרע מאחר והתובע העיד כי האנשים אליהם הופץ המכתב הזדעזעו לא מעצם הגילוי כי אם מהשפה בה נכתב, ברם לשיטתה התנסחותה במכתבה זה, בוטה ככל שתהא, אינה מהווה עילה לתביעה בגין לשון הרע, ומפנה לעניין זה לדברי כבוד השופט גביון בתמ"ש 8853-08-11.
12. טענה זו אין בידי לקבל. ראשית, טענתה זו מתייחסת לחלקו השני של המכתב וברי כי אינה חלה בכל הנוגע לחלקו הראשון. שנית, גם אם מקצת מהאנשים להם הופץ המכתב ידעו על עובדות חלקו השני של המכתב, לא הוכח לי כי כל האנשים להם נשלח המכתב ידעו על כך, ואף הנתבעת לא טענה כזאת. שלישית, נסיבות פסק הדין שניתן בתמ"ש (באר-שבע) 8853-08-10, פלונית נ' אלמוני, תק-מש 748 (1)2013, אליו הפנתה הנתבעת, שונות מהמקרה שבפני, שאינו עוסק רק ב"קללות וגידופים", ולפיכך אין להקיש מהן לעניינינו.

רביעית, המבחן לעניין לשון הרע שבפרסום כאמור לעיל, הינו מבחן אובייקטיבי, שאינו מוכרע על פי כוונת המפרסם, או הבנת הדברים בפועל אצל השומע, הצופה או הקורא. המבחן הקובע הוא מהי, לדעת השופט היושב בדיון, המשמעות שקורא סביר היה מייחס למלים, או - מהו המובן שהאדם הסביר והרגיל היה מייחס לפרסום, והאם היה באותו מובן כדי לפגוע בשמו הטוב של התובע. פרשנות הפרסום תעשה על-ידי בית המשפט תוך עיון בפרסום עצמו, בלא להיזקק בדרך-כלל לעדויות ולראיות בשאלת משמעות הפרסום. (ראה לעניין זה ע"א 740/86 יגאל תומרקין נ' אליקים העזני, פ"ד מ"ג (2) 333 ; וע"א 1104/00 דוד אפל נ' איילה חסון ו-3 אח', פ"ד נ"ו (2) 607).

13. אין לי ספק, כי הדברים האמורים בחלקו הראשון של הפרסום אכן מהווים לשון הרע.

14. עדויות שנשמעו מעדי התובע אודות השפעתם או זיקתם של הדברים שנאמרו במכתב שהופץ כנגד התובע להערכה לה זוכה התובע בעיני הבריות, רק תומכות במסקנתי זו, הגם שאין בכך כל צורך.

כך למשל, העיד פרופ'....., כי: **"נדמה לי שאם כל הקולגים מקבלים מכתב כזה זה הזיק .... אני גם בטוח שזה גורם לנזק כלכלי, אינני יכול למדוד אותו. למשל חוסר קידום. אם האמור במכתב נכון, אני מניח שזה השפיע, גם מבחינה כלכלית. נדמה לי שכוונת המכתב היתה להזיק לו...".** (ראה עמ' 7 לפרוטוקול מיום 5/7/12); גם פרופ' ... העיד, כי **"המכתב זעזע אותי. זעזע אותי הסתירה בין תוכנו לבין מה שאני מכיר....הזדעזעתי בשל הדיסוננס, בין מה שהכרתי למה שנכתב. לא האמנתי לאף מילה".** (ראה עמ' 8 לפרוטוקול מיום 5/7/12).

15. חלקו השני של הפרסום, אף הוא עונה להגדרת לשון הרע המצויה בחוק, שכן על פי נוסח המכתב והלשון הבוטה בה נאמרו הדברים, הוא ללא ספק עלול להשפיל התובע בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם.

16. לאור האמור, ומשאין כל ספק כי עסקינן בפרסום המהווה "לשון הרע" כהגדרתו בחוק, אפנה לדון בתחולת ההגנות להן טענה הנתבעת, על עניינינו.

הגנת אמת הפרסום :

17. לטענת הנתבעת, אין חולק כי הדברים שנכתבו על ידה הינם אמת בכל האמור לבגידה, התובע הודה בכך שהוליד ילד מחוץ לנישואיהם מאשה אחרת. כך גם בנוגע לעמדת התובע למוזיקה המזרחית כפי שהוצגה על ידה במכתביה, טענה היא כי מדובר באמת, והפנתה לעניין זה לחוות דעת של בדיקה אותה עברה מיוזמתה במכונת אמת, המוכיחה לשיטתה את גרסתה בעניין זה. עוד טענה היא בהרחבה, כי מאחר ומדובר באיש ציבור ומאחר ואף התובע ועדיו הודו כי יש קשר בין מקצועו ומעמדו לרמת מוסריותו, הרגישה היא **"מתוך אמת פנימית...לא רק רשות אלא אף חובה מוסרית לשתף אנשים נוספים לאותן מסקנות...".** לדבריה, **"התובע כאיש ציבור, מרצה, מעמיד תלמידים הרבה, מומחה בתחומו, בעל שם עולמי, רואה עצמו כמועמד לפרס ישראל, יידרש להתמודד עם האמת לאמיתה".** מאחר ו"עיני כולם בתחום הרלוונטי לו נשואות אליו", עליהם לדעת ולהכיר את מכלול מעשיו אופיו, התנהגותו, ואף את רמת מוסריותו. לדבריה, זכות קהלו של אדם זה לקבל תמונה מלאה ומדויקת אודותיו גם אם זו לא תמיד רלוונטית לעצם "הגרעין הקשה" בתחומו המקצועי. לדבריה, ישנם מקצועות וביניהם מרצה בעל שם עולמי שהינו ... ונציג האקדמיה, המשים עצמו כסוג של איש ציבור, אשר מידע אודותיו, בין היתר פרטים אישיים, מהווים מידע שהציבור רשאי להיות חשוף לו.

18. התובע טען מנגד, כי טענת הנתבעת כי הוא מזלזל במושא מחקרו לו הוא מקדיש את כל חייו המקצועיים לא הוכחה, והוכח מנגד כי כל מניעה של הנתבעת ליצור מצג מעוות זה כאילו הוא כופר במחקרו אודות המוזיקה המזרחית הינם רגשות נקמה בלבד. לדבריו, לא ייתכן כי לאחר שהקדיש, מקדיש ועוסק עשרות שנים במחקר ופיתוח תחום המוזיקה המזרחית בארץ ובעולם, האמירה המיוחסת לו על ידי הנתבעת, אשר גם לגרסתה ספק אם בכלל ובאיזה אופן נאמרה מפיו, די יהיה בה על מנת להחריב ולהרוס קריירה שלמה. אין מדובר בהוכחה כי הדברים הינם אמת ואין הדבר מתקבל על הדעת. לדבריו, לא הובאה כל ראיה לעניין "עמדתו השקרתית והמזלזלת" של התובע כלפי הקריירה שלו ומחקרו וטענה זו אף נסתרה על ידי עדים מטעמו ואף בעדות הנתבעת עצמה, שציינה במפורש בפני בית המשפט, כי מעולם לא שמעה כל משפט או התנהגות נוספת מהתובע בהקשר זה, מלבד אותו משפט אומלל חסר תכלית שאינה זוכרת במדויק את תוכנו. עוד

טען התובע, כי לעניין חייו הפרטיים והאינטימיים, גם אם חלק מהעובדות נכונות לעניין מערכת היחסים שניהל מחוץ לנישואין, עדיין ההכפשות, הלשון הזולה, התיאורים הפוגעניים, כל אלה וודאי שאינם מהווים אמת וללא ספק אינם מעניינו של הציבור כולו.

19. סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 קובע, כי:
"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

20. על מנת לעמוד בצלה של הגנה זו על הנתבעת היה להוכיח קיומם של שני יסודות מצטברים:

א. יסוד עובדתי- "שהדבר שפורסם היה אמת", מרכיב הנוגע למידת ההתאמה בין תוכן הפרסום לבין המציאות האובייקטיבית כפי שהיא מוכחת באמצעות הראיות המובאות במשפט ונבחן על פי מבחן אובייקטיבי;

ב. ויסוד ערכי – "היה בפרסום עניין ציבורי", העוסק בשאלה האם קיימים לפרסום יתרונות חברתיים המצדיקים אותו למרות לשון הרע שבו. שאלה המוכרעת בהתאם למדיניותו השיפוטית של בית המשפט. (ראה לעניין זה גם ספרו של אורי שנהר הנ"ל בעמ' 216-215).

21. מאחר והפרסום האמור מתחלק לשני חלקים, יש לבחון האם הגנת אמת הפרסום מתייחסת לכל אחד משני החלקים.

22. בכל הנוגע לחלקו השני של הפרסום, המתייחס לחייו האינטימיים של התובע, אשר הוכתר על ידי הנתבעת בשם "בגידה באשתו ובילדיו", גם אם אקבע כי כל האמור בחלק זה של הפרסום הינו אמת לאמיתה, סבור אני כי באינטרסים ביניהם יש לאזן- זכות הפרטיות, הזכות לשם טוב וכבוד האדם מחד גיסא, וחופש הביטוי וזכות הציבור לדעת מאידך גיסא, הכף נוטה לטובת הערכים והאינטרסים הראשונים, ולפיכך לא מתקיים במקרה דנן התנאי השני, זאת גם אם נאמר כי עסקינן באיש ציבור. לפיכך, הפרסום האמור אינו חוסה תחת ההגנה האמורה בסעיף 14 לחוק.

23. הכרעה בסוגיית ה"עניין הציבורי" היא פועל יוצא של מדיניותו השיפוטית של בית המשפט, ולפיכך היא תעשה על ידי השופט היושב בדיון, תוך איזון האינטרסים המתנגשים. השאלה באיזו מידה קיים אינטרס חברתי בחשיפת המידע הנכון אודות הפרט מוכרעת על פי "מבחן התועלת", אשר קובע כי עניין ציבורי המצדיק פגיעה בפרטיות אדם על ידי פרסום הינו עניין שיש לציבור תועלת בידיעתו, אם לשם גיבוש דעתו בעניינים ציבוריים ואם לשם שיפור אורחות חייו. לאור חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, לפיו גם כאשר קיימת תכלית ראויה המצדיקה פגיעה בכבודו של אדם, עדיין אין להתיר פגיעה שכזו במידה העולה על הנדרש לשם השגת אותה תכלית, הרי שיש לבחון גם את השאלה האם ניתן היה להגשים את המטרות הציבוריות באמצעות עשיית הפרסום בדרך שהיתה פוגעת פחות בנפגע. בהקשר זה יש לבחון, בין היתר, את השאלות - האם היתה הצדקה למסירת המידע למי שאליו הועבר; האם היתה הצדקה לפרסום את המידע ברבים; וכן, האם לא היתה הפרזה בכמות הפרסומים, בהיקפם ובהבלטתם (ראה לעניין זה ספרו הנ"ל של א' שנהר, בעמ' 231-225).

24. עניינו האינטימיים של אדם זכו להגנה מוגברת בפסיקה ובאיזון בין הערכים המתנגשים, אני סבור כי זכות התובע שלא יפגע שמו הטוב וזכותו לפרטיות, עולה במקרה דנן על חירות הביטוי ובכללה זכות ציבור הסטודנטים או עמיתיו לעבודה, לדעת אודות ענייניו האינטימיים של מי שמרצה להם בנושא המוזיקה המזרחית ומי שעובד לצדם ב.... מעבר לכך, מדובר בתפוצה נרחבת למדי של המכתב לכלל אנשי הסגל האקדמי, ולא הוכח מה הטעם לפרסום עניינים אינטימיים אלה לכלל חברי הסגל, כאשר אף לשיטת הנתבעת עצמה "האמת צריכה להיאמר, לשונה של הנתבעת קשה ואינה ערבה לכל אוזן, אפשר לומר אף בוטה" (ראה סעיף 33 לסיכומיה).

25. במקרה דנן, האופן שבו נכתבו הדברים, הנוסח הגס והבוטה, התפוצה הנרחבת של הפרסום ל"כל העמיתים וכל המכרים" של התובע, אופי הפרסום העוסק בעניינים האינטימיים ביותר של התובע, מטים את הכף לטובת זכותו לשם טוב של התובע, ולפיכך אני קובע כי לפחות לגבי חלקו השני של הפרסום לא מתקיים התנאי של עניין ציבורי, ולא הוכחה הגנת אמת הפרסום.

26. לעניין זה, לא יכול להיות חולק כי פרסום זה מהווה בנוסף, פגיעה בפרטיותו של התובע, במובנו על פי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

27. בכל האמור לחלקו הראשון של הפרסום, הדברים מורכבים יותר.

28. בחלקו הראשון של הפרסום כתבה הנתבעת כנגד התובע, בין היתר, כי:
"לפי מיטב ידיעתי, מאחורי כל מחקר ראוי לשמו בכל תחום עומד בד"כ אדם בעל יושרה מקצועית השואף להעניק לעבודתו תוקף מדעי מתוך אמונה בעקרונות שבבסיס מחקרו ומתוך הערכה וכבוד למושא מחקרו. הנחה זו אינה הולמת את יחסו של בעלי.... זה למעלה מעשרים וחמש שנה הוא מוליך שולל את ציבור שומעיו...בכל הקשור למוסיקה הלא- מערבית...הנ"ל הצהיר באוזני בוודיו ארוך, שרק המוסיקה המערבית נחשבת בעיניו, הצהרה מעין זו, בסיטואציה שבה נאמרה ובאופן שבו בוטאה, אינה משאירה ספק באשר לזלזול, שרוחש האיש בלבו למוסיקה הלא מערבית, שבה הוא עוסק רוב הזמן!...". (ההדגשה במקור-מ.ה.).

29. לעניין התנאי השני בדבר "עניין ציבורי" ייתכן עד מאוד כי הוא מתקיים ביחס לחלק זה של הפרסום, באשר מדובר בפרופ' ב.... שעסק כל חייו בחקר ותייעוד המוזיקה המזרחית ופעל לקידומה, ואינטרס מכריו ועמיתיו לדעת את עמדתו האישית בנוגע למוזיקה המזרחית. כאן המקום לומר, כי התובע לא התכחש לכך שיש עניין ציבורי בפרסום בכל הנוגע לחלק זה ועיקר טענותיו היו כנגד התנאי הראשון של ההגנה, שכן לדבריו, חלק זה של הפרסום אינו אמת, ולא עלה בידי הנתבעת להוכיח זאת בראיות אובייקטיביות. יחד עם זאת, אינני מכריע בכך, מאחר וכפי שאבהיר להלן, התנאי הראשון "אמת דיברתי" אינו מתקיים בכל האמור לחלק הראשון של הפרסום, ודי בכך על מנת לשלול את תחולת ההגנה על חלקו הראשון של הפרסום.

30. עינינו הרואות, בכל הנוגע לחלקו הראשון של הפרסום, המחלוקת העיקרית הינה בדבר קיומו של התנאי הראשון – האם הוכחה טענת הנתבעת כי "אמת דיברתי".

31. הנתבעת טענה, כי חלקו הראשון של הפרסום הינו בגדר "הבעת דעה", וכי היא מתבססת בהבעת דעתה על דבריו המפורשים של התובע בשיחה שניהל עמה. בחקירתה מיום 20/11/12 העידה לעניין זה, כי:

"ש.ת. אדם שכל חייו התביית לכיוון של המוסיקה המזרחית, דיבר בשיבחה, הפך לאיש ציבור, הפך למרצה בכיר, בלילה אחד הדימוי שלו, שהיה בעיני כמו בעיני אחרים התפוגג בשנייה. באותו לילה לא נאמרה שום מילת געגועים למוסיקה המערבית, אלא היתה בפירוש השוואה ברורה, הוא אמר שאין בלתה של המוסיקה המערבית, הוא הישווה בין אבי לבין אביה של האישה מאיטליה. אבי אדם עני, ואביה של האיטלקיה אדם עשיר. זה שייך לעניין של רמה, מעמד ועושר, וקשור להשוואה בין המוסיקות. זה לא היה רק געגוע למוסיקה המערבית.

ש. האם הוא דיבר גנות במוסיקה המזרחית?

ת. אתה למד מכך שהוא משבח את המוסיקה המערבית שהוא מקל ראש במזרחית, והוא אמר במפורש שהוא בז בליבו למוסיקה המזרחית. הוא לא אמר את המילה בז, אבל זה השתמע".

כאשר נשאלה הנתבעת "האם אי פעם מלבד אותו ערב, שאני מבינה שהיה לך קשה שהוא התוודה שהוא היה עם אישה אחרת, האם מלבד ההנחה שהסקת באותו ערב לגבי עמדתו של פרופ' .... למוסיקה המזרחית, שמעת באיזה הזדמנות או מעשה שהוא עשה?", השיבה הנתבעת כי "מעבר לאותו ערב, מעולם לא שמעתי ממנו את אותם דברים". (ראה עמ' 22-21 לפרוטוקול).

32. התובע העיד מנגד לגבי אותה אמירה המיוחסת לו על ידי הנתבעת, כי "אמרתי לה שאני מתגעגע למוסיקה שממנה גדלתי, המוסיקה המערבית, ועשיתי זאת תוך כדי ניתוח פסיכולוגי עצמי, להסביר לעצמי למה בגדתי בה והלכתי אחרי איטלקייה. לא אמרתי

שאני לא אוהב מוסיקה מזרחית, זאת עורבא פרח. אדרבה, אני פועל לטובת מוסיקה
זאת שנים רבות" (שורות 12-14 עמ' 17 לפרוטוקול מיום 20/11/12).

33. בפסיקה נקבע, כי טענות המנוסחות כדעות יסווגו כהבעת דעה מוגנת רק בהתקיים תנאי
נוסף, והוא שהפרסום לא ינוסח "בנוסח המכיל ערבוביה של הרצאת עובדות והבעת
דעות גם יחד, באופן שהקורא אינו יכול להבדיל בין האחד לשני" (ע"א 90/49 בנטוב
ואח' נ' קוטיק, פ"ד ה 593, 606; אי שנהר בספרו הנ"ל בעמ' 313). המבחן הקובע לעניין
זה הוא זה שנקבע על ידי כבוד השופט לנדוי בד"נ 9/77 חברת החשמל לישראל בעמ' נ'
הוצאת עתון הארץ, פ"ד לב(3) 337, ולפיהם:

"... לדעתי חייבת להיות בכל פרסום, המבקש לחסות בצל כנפי סעיף 15(4), הפרדה
ברורה בין תיאור העובדות ובין הבעת הדעה על אותן עובדות. עצם הערבוב בין שני
מרכיבים אלה עלול לערפל את הכתוב ולאפשר "הגנבת" עובדות בלתי-נכונות משמיות
אל תוך הבעת הדעה. הכותב חייב לציין על איזה עובדות הוא מסתמך - ואלה חייבות
להיות נכונות (פרט לפרטי- לוואי שאין בהם פגיעה של ממש), ומשציין את העובדות,
מותר לו להסיק מהן את מסקנו- תיו בדרך הבעת דעה עליהן, אך בתנאי שהוא מבהיר
ומבדיל בין עובדה ובין מסקנה. ... מצד שני, אם ישנה הפרדה בין הרצאת העובדות ובין
הבעת דעה בדרך הסקת מסקנה מאותן עובדות, כאילו אומר המפרסם לציבור הקוראים
או השומעים: "אלה העובדות ביחס להתנהגותו של פלוני וזו דעתי שלי על אותה
התנהגות. ועתה תשפוט אתה, הקורא, אם דעתי נראית לך על-פי אותן עובדות". בהצגה
כזאת של הדברים אין פסול לפי סעיף 15(4), ואם הדעה הובעה על נושא תפקיד
שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לעניין ציבורי, חייב הנפגע להשלים
אפילו עם מסקנה בלתי-נכונה שהמפרסם הסיק מן העובדות, בתנאי שהבעת הדעה
בדרך הסקת מסקנה ממלאת אחרי יתר דרישות החוק".

34. במקרה דנן הדברים נאמרו אמנם בערבוביה, ברם יכול והקורא הסביר היה מבין
מהמכתב כי מדובר במסקנה או בהבעת דעה של הנתבעת על סמך הדברים שנאמרו על ידי
התובע בסיטואציה שבה נאמרו.

אם כך הם פני הדברים ואכן עסקינן בהבעת דעה של הנתבעת, על מנת לקבוע האם הגנת
אמת הפרסום חלה בנוגע לחלק זה של הפרסום, יש לבחון האם עלה בידי הנתבעת
להוכיח כי העובדות על בסיסן הביעה היא את דעתה, תואמות את המציאות
האובייקטיבית.

35. התובע למעשה מכחיש את האמירה המיוחסת לו וטען כי כל שהצהיר בפני הנתבעת אותו
ערב היה כי הוא מתגעגע למוסיקה עליה גדל. למעט חוות דעת של בדיקה במכונת אמת
אותה הגישה הנתבעת במסגרת תצהיר עדותה הראשית, אין בפני כל הוכחה
אובייקטיבית לפיה התובע אכן הצהיר בפני הנתבעת את האמירה אותה היא מייחסת לו,
לפיה "רק המוסיקה המערבית נחשבת בעיניו", או "שאינ בלתה של המוסיקה
המערבית".

36. חוות הדעת של מכון הפוליגרף "s.k.y" שהוגשה על ידי הנתבעת לתמיכה בטענתה כי
הדברים שנכתבו על ידה בפרסום הינם אמת לאמיתה, הוגשה על ידה שלא כדין ובניגוד
לתקנות המאפשרות הגשת חוות דעת מטעם צד רק לאחר הגשת בקשה מתאימה וקבלת
רשות בית משפט לכך.

37. בכל הנוגע למינויו של מומחה בבית המשפט לענייני משפחה, קבע המחוקק הוראות
מיוחדות, לפיהן האפשרות למנות מומחה ולקבל חוות דעתו של מומחה, בתיק הנידון
בבית המשפט למשפחה, מסורה בראש ובראשונה לבית המשפט.

תקנה 258(ז) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 קובעת, כי:
"בעל דין לא יגיש חוות דעת של מומחה מטעמו אלא לאחר שבית המשפט בחן אם ליתן
צו על פי סעיף 8(ג) לחוק".

סעיף 8(ג) לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995 קובע, כי:
"מונה מומחה או יועץ מטעם בית המשפט, לא יהיה בעל דין רשאי להביא עדות נוספת
של מומחה מטעמו, אלא ברשות בית המשפט".

כללים אלה, למינויו של מומחה בבית המשפט למשפחה, למעשה הפוכים מהכללים הקבועים בתקנות 127-129 לתקנות סדר הדין האזרחי, אשר לאור הוראת תקנה 258ב(ב) לתקנות, אינן חלות בבית המשפט למשפחה (ראה לעניין זה: בש"א (ת"א) 17977/01 פלוני נ' פלונית, תק-מש 2001(4) 75), ומשמעותם הינה, כי בעל דין אינו רשאי להגיש חוות דעת מטעמו מראש, אלארק לאחר שפנה לבית המשפט וביקש ממנו למנות מומחה מטעמו. (ראה לעניין זה גם: עז' (ת"א) 3131/99 א.ק. נ' ש.מ., תק-מש 2006(2) 56, עמ' 58; בש"א (ת"א) 17977/01 הנ"ל, שם; על הרציונאל העומד בבסיס כללים אלה, ראה: ע"א 680/87 המגן חברה לביטוח בע"מנ' אליהו, פ"ד מו(4) 154).

38. די בכך על מנת לדחות ראייה זו, שאינה קבילה, וזאת על אף העובדה כי התובע כלל לא התנגד לראיה זו ולא התייחס אליה כלל ועיקר במסגרת סיכומיו. לאור זאת ומשאין בפני כל הוכחה אחרת לאמיתות הפרסום, אני קובע כי אין תחולה להגנה זו על חלקו הראשון של הפרסום.

39. למען הסר ספק אומר, כי גם אם הייתי מקבל ראייה זו כקבילה, ולו בשל העובדה כי התובע כלל לא התנגד להגשתה ולא הזכיר קיומה במסגרת סיכומיו, עדיין אינני סבור כי יש בראיה זו לסייע לנתבעת במקרה דנן. גם אם אאמין לנתבעת, כי כל הפרטים האמורים על ידה בפרסום הינם אמת לאמיתה, עדיין אינני סבור כי מאמירת התובע, בהנחה כי הדברים נאמרו מפיו כפי שנכתב בפרסום, יש בה ללמד על סלידתו מהמוזיקה המזרחית, זילותו כלפיה, או על צביעותו בנוגע לתחום עיסוקו, כפי שביקשה הנתבעת לתאר את תמונת המצב על ידי הפרסום האמור. לעניות דעתי, מסקנת הנתבעת מאמירתו החד פעמית של התובע בפניה באותה שיחה גלויה אותה ניהלו בחודש יוני 1988, הינה מרחיקת לכת והיא ראייה לכך הינה העובדה כי לא הסיקה מסקנה זו מעולם מלבד אותה שיחה. הדברים שנאמרו לה על ידי התובע, גם אם נכונים הם, אין בהם ללמד על כך כי התובע מזלזל במוסיקה המזרחית, סולד ממנה ובוודאי שאינה מלמדת על היותו בז' למוסיקה זו - שהינה תחום עיסוקו העיקרי מרבית שנות חייו המקצועיים. גם עדויות של עמיתיו של התובע לעבודה מאששים זאת. כך גם עולה מקריאת המסמך כולו, להבדיל מחלקים ממנו.

40. בשולי דברים אלה אוסיף ואומר, למעלה מן הצורך, כי גם אם הייתי קובע כי הגנת אמת הפרסום חלה על חלקו הראשון של הפרסום, ייתכן ובשל מניעיה של הנתבעת בפרסום בכל מקרה, מושתקת היא מלטעון להגנה זו וכי מטעם זה יש לשלול הגנה זו, זאת בייחוד בהתחשב בעובדה בה הודתה הנתבעת עצמה, כי מלבד אותה שיחה בודדת בה לשיטתה ניתן היה להבין מדברי התובע כי הוא סולד מהמוזיקה המזרחית, לא אמר התובע מעולם דבר בגנותה של מוסיקה זו.

ראה לעניין זה דברי א' שנהר בספרו הנ"ל בעמ' 217, לפיהם:
אמנם, "מהשוואת סעיפים 14 ו-15 לחוק ניתן להסיק, כי "תום לב" מצדו של המפרסם אינו תנאי לתחולת הגנת סעיף 14. אולם, מסקנה זו עשויה להתערער נוכח ההלכה שפסק בית המשפט העליון בפרשת קראוס נ' ידיעות אחרונות. בפרשה זו החיל בית המשפט העליון את דוקטרינת ההשתק על הגנת סעיף 14 ואף יישם על הגנה זו כללים הקבועים בחוק ביחס להגנת תום הלב, למרות שהחוק לא החיל אותם על הגנת אמת הפרסום. ההכרעה בפרשת קראוס....נגעה לבעיה הייחודית של תחולת הגנת סעיף 14 על עיתון שפרסם חשדות כנגד אדם ולא טרח לפרסם את הפרכתן. עם זאת ייתכן, שמהלכה זו תתפתח הלכה מקיפה יותר, שתאפשר לשלול ממפרסם את הגנת אמת הפרסום אם בית המשפט יסבור שמניעיו, מטרותיו או רשלנותו יוצרים כנגדו השתק, השולל את זכותו להסתמך על הגנה זו".

הגנת תום הלב:

41. סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע קובע, כי:
"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

...
(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוט, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות".

42. אין לי צורך להידרש ולדון בשלל טענותיה של הנתבעת בכל האמור להגנה זו, מאחר ושוכנעתי כי מניעה של הנתבעת במקרה דנן לפרסם את המכתב נשוא התביעה לכל מכריו, עמיתיו ובני משפחתו של התובע, לא היו טהורים, ונעשו על ידה בחוסר תום לב מובהק.

43. הוראת סעיף 15 לחוק מתנה את תחולת כל אחת מההגנות המובאות בה, בקיומו של "תום לב". מונח זה אמנם לא הוגדר מפורשות במסגרת סעיף זה, ברם ניתן ללמוד על קיומו או היעדרו גם מהחזקות הקבועות בסעיפים 16 ו-17 לחוק.

44. בחקירתה מיום 20/11/12 נשאלה הנתבעת בנוגע למכתב נלווה אותו צירפה למכתב שהפיצה לבני משפחתו של התובע, ואישרה כי בסופו של המכתב הנלווה נכתב על ידה, כי: **"צר לי לבשר לכם, כי מסיבת פרידה חגיגית לא תהיה, אך קבורת חמור לקריירה שנבנתה על גבי ועל חשבון בריאותי, תהיה גם תהיה".** הנתבעת העידה כי **"אני מקבלת את מה שכתוב שם. לאחר שנתגלה שכל הקריירה שלו שקר ביסודה והכל משחק, אז זה היה בעצם נלווה למכתב שהפצתי. בוודאי שכתבתי את מה שכתבתי, מתוך ידיעה שזה עלול לפגוע בקריירה שלו. באופן ישיר לא רציתי כל כך לפגוע בקריירה שלו. בוודאי שידעתי שזה יפגע בקריירה שלו. אני הייתי שותפה לבניית הקריירה שלו".** (ראה עמ' 22 לפרוטוקול).

45. גם המועד בו בחרה הנתבעת להפיץ לשון הרע אודות התובע יש בו ללמד על היעדר תום לב מצידה. הגם שלטענתה גילתה אודות הקשר האינטימי שניהל התובע עם אישה אחרת ואודות עמדתו בנוגע למוסיקה המזרחית בחודש יוני 1988 (ראה סעיף 5'ב' לתצהיר עדותה הראשית), היא פרסמה את המכתב נשוא התביעה בשנת 2005. כאשר נשאלה בחקירתה מה בכל זאת גרם לך להפיץ את המכתבים 7 שנים לאחר שנודעו לך הדברים, השיבה הנתבעת **"נעשו ניסיונות במשך כל השנים לשמור על שלום בית....אני הפצתי את המכתבים אחרי שהבנתי שלא יהיה שלום בית".** (ראה עמ' 23 לפרוטוקול).

46. בהקשר זה מן הראוי לציין, כי ביום 23/2/05 אושר על ידי הסכם ממון זמני שנחתם בין הצדדים, ובו מספר הוראות לטובת הנתבעת – אשר התאפשר לה להמשיך ולהתגורר בבית המגורים עד שחרורו של הבן הצעיר משירות סדיר בצה"ל, תוך שהתובע ממשיך לשאת במלוא תשלומי המשכנתא החודשיים, ולשאת בתשלומי ביטוח בריאות משלים עבורה. הפרסום נשוא התביעה נושא את התאריך 28/3/05. מסמיכות הזמנים בין הפצת המכתבים לבין אישור ההסכם, ניתן ללמוד, כי הנתבעת המתינה עם הפרסומים עד שעלה בידה להשיג הישגים כלכליים כלשהם, והדבר עולה בבירור כדי חוסר תום לב, זאת בייחוד לנוכח העובדה כי הצדדים התגרשו בחודש נובמבר 2012, וכאשר נשאלה הנתבעת מדוע לא הסכימה להתגרש בשנת 2005 אם הבינה באותה שנה כי אין עוד סיכוי לשלום בית, העידה מפורשות, כי **"היה הסכם ממון ולא הפריע לי שאין גט".**

47. זאת ועוד, הגם שבעדותה טענה הנתבעת כי המכתב **"כתוב בשפה גבוהה"** (שורה 17 עמ' 21 לפרוטוקול), הודתה היא בסיכומיה, כי **"אכן האמת צריכה להיאמר, לשונה של הנתבעת קשה ואינה ערבה לכל אוזן, אפשר לומר אף בוטה..."** (סעיף 33). ניסוח בוטה ומעליב בצורה בלתי סבירה עשוי להעיד על העדר תום לבו של המפרסם. (ראה ספרו של א' שנהר, עמ' 264-265). אין להתעלם בהקשר זה גם מעדות הנתבעת עצמה לפיה **"מעבר לאותו ערב מעולם לא שמעתי ממנו את אותם דברים"**. לאור זאת ניתן לומר כי הפרסום האמור חרג ממתחם הסבירות. (ראה גם סעיף 16 (א) וסעיף 16(ב)(3) לחוק).

48. בשל היעדר תום ליבה של הנתבעת בפרסום האמור אודות התובע, ברי כי אינה יכולה לחסות בצילה של הגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15 לחוק, ולפיכך אני דוחה גם טענת הגנה זו של הנתבעת.

סיכום של דברים:

49. לאור כל האמור לעיל, אני מסכם וקובע כי הגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15 לחוק לא הוכחה ביחס לשני חלקי הפרסום, והוא הדין בכל האמור להגנת אמת הפרסום.

הנה כי כן, הפרסום האמור מהווה לשון הרע על פי החוק ומשלא הוכחו על ידי הנתבעת שתי ההגנות להן טענה, והיא נמצאה אחראית בעוולת לשון הרע, דין התביעה להתקבל, וכל שנתר בדינו הוא להידרש לשאלת הפיצוי בגין הפרסום האמור.

שאלת הפיצוי:

50. סעיף 7א (ב) לחוק, מאפשר לבית המשפט לחייב את המפרסם לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק, ובסעיף קטן (ג) נקבע כי במקרה בו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא הוכחת נזק.

51. התובע במקרה דנן עתר לפיצוי בסך של 100,000 ₪ בגין הפגיעה הקשה בשמו הטוב, תוך שטען כי הפגיעה בשמו הטוב שלו ושל בת זוגו הינה חמורה יותר עבור אנשים במעמדם, כאשר יש להתחשב בהתבטאויות הקשות והפוגעניות בהם השתמשה הנתבעת ומטרתה המפורשת לגרום לאובדן פרנסתם ולפגיעה משמעותית וקשה במעמדם בקרב הקולגות שלהם ומכריהם, בארץ ובעולם. לדבריו, די במכתב בודד או בכל אחד מהמיילים והמכתבים שהופצו על ידי הנתבעת בכדי להוות עבירה נפרדת ועצמאית של הפצת לשון הרע המזכה את התובע בפיצוי עבודה על פי דין אולם מטעמינו בחר הוא להעמיד את סכום תביעתו על הסך האמור, ולחייב הנתבעת בנוסף בהוצאות משפט.

52. הנתבעת מצידה טענה, כי לא רק שהתובע לא הוכיח את הנזק שנגרם לו, אלא אף התקדם באופן משמעותי לפסגת קידומו המקצועי, והגם שבמסגרת תביעה לפי החוק זכאי לכאורה התובע לתשלום בפיצוי אף בלא הוכחת מלוא נזקיו, ברי כי שעה שלא הוכח נזק ושעה שהוכח שלא נגרם לתובע כל נזק, ודאי לא נזק משמעותי, ולאור התקדמותו המקצועית של התובע מאז אותו פרסום, הרי שאין לפסוק פיצוי כלשהו, בוודאי לא פיצוי משמעותי, בייחוד לאור העובדה כי התובע המתין שנים רבות עד שהגיש התובענה דנן, דבר המלמד על כך שלא נפגע מהפרסום. לשיטתה, התביעה דנן הוגשה כנגדה רק על מנת להלך עליה אימים, באשר התעקשה על זכויותיה הכספיות ולצורך קבלת הגט.

53. בכל האמור לטענות התובע בכל הקשור לפגיעה בבת זוגו בחלק מהפרסומים המצורפים לתביעתו, מאחר והיא אינה צד לתביעה דנן אין כל מקום לשקול שיקולים אלה.

54. חשוב לציין בהקשר זה, כי גם שני המכתבים שנשלחו למקומות העבודה בחו"ל עולים בגדרי העולה על פי החוק, הגם שהפרסום העיקרי בגינו יש לפצות התובע הינו זה המצורף כנספח א' לתביעתו.

55. במקרה דנן אין ספק, כי התובע זכאי לפיצויים בגין הפגיעה בשמו הטוב וזאת גם ללא כל הוכחת נזק. בין שלל השיקולים אותם צריך בית המשפט לשקול בבואו לקבוע את מידת הפיצוי, נמנים גם נסיבותיו הייחודיות של המקרה שבפניו, טיב העוולה, התנהגות המפרסם, זהירותו בעשיית הפרסום ואת הכוונות שהתלוו לעשייתו, וכן את התנהגות התובע לפני הפרסום ולאחריו, תוך התחשבות במטרת הפיצויים כאמצעי להענשת מפרסמי לשון הרע, חינוך הציבור והרתעתו מפגיעה בשמו הטוב של אדם. **"מן הראוי לפסוק פיצויים שיחנכו את הקהל ויחדירו לתודעתו כי שמו הטוב של אדם, בין אם הוא איש פרטי, ובין אם איש ציבור, אינו הפקר, וכי יש ממש במה שנאמר בספר "קוהלת": "טוב שם משמן טוב" (ראה לעניין זה ע"א 30/72 שמואל פרידמן נ' שמואל סגל, עו"ד, פ"ד כז(2) 225; וכן ספרו של א' שנהר הנ"ל בעמ' 370).**

ומן הכלל אל הפרט:

56. בנסיבות דנן, לצורך פסיקת גובה הפיצוי, שקלתי את השיקולים הבאים: כוונת הנתבעת להזיק לתובע בעצם הפצת המכתבים המצורפים לתביעה הינה ברורה ולא נבעה ממניעים טהורים של "חובה מוסרית" שהיתה לדבריה מוטלת עליה. גם העיתוי בו פורסמו על ידה הדברים, 7 שנים לאחר שנודעו לה הדברים מהווה שיקול נכבד. מנגד, אין להתעלם מכך שהתביעה דנן הוגשה על ידי התובע בסוף שנת 2011, דהיינו- כשש שנים לאחר מעשה הפרסום. הדבר יכול להעיד בבירור על כך כי הפגיעה לא היתה משמעותית. עוד יש לזכור, כי חרף מעמדו הרם ב.... עת הוגשה התביעה דנן, לא נראה לעין כי מעמדו זה נפגע.

57. לאור כל האמור, אני מחייב הנתבעת לשלם לתובע פיצוי בסך של 50,000 ₪.

58. כן תישא הנתבעת בהוצאות בסך של 10,000 ₪.

59. הסכומים הנ"ל ישולמו בתוך 90 יום ולאחר מכן יתווספו להם הפרשי הצמדה וריבית כדין.

ניתן היום, כ' סיוון תשע"ד, 18 יוני 2014, בהעדר הצדדים.

שמחה
הכח

מנחם הכהן, סגן נשיא